

Moltesen: Den Gang dette Lovforslag sidst blev vedtaget — det er adskillig Tid siden —, blev det fremhævet, at det var paa høje Tid; vi maatte skynde os. Nu synes Lovforslaget at skulle gaa frem og tilbage paa ny, og det vil sikkert volde adskillige Vanskeligheder at faa det gennemført med de Ændringer, som Flertallet her i Tinget foreslaar. Det er de Oplysninger, der er fremskaffede, og som findes som Bilag til Betænkningen, der har gjort, at Flertallet her i Tinget har stillet Ændringsforslag, der gaar langt videre end det Standpunkt, som de samme to Partier, da de var i Mindretal, indtog, idet baade det kommunale og det borgerlige Element bliver stærkt fremhævet ved disse Ændringer. Jeg forstaar slet ikke, at disse Oplysninger kan have den Virkning, thi det, de viser, nemlig, at Købstadkirkerne trænger til et stort aarligt Tilskud, er noget, som ikke kan have været ukendt for de ærede Medlemmer tidligere. Det eneste nye, der foreligger, er Oplysningerne om Tilskuddet til Filialkirkerne. Men ser vi paa de 121 Filialkirker, der er opførte her, er det i Virkeligheden kun otte, der staar opførte som havende haft kommunal Ligning. Det er muligt, at der er flere, men det er ikke oplyst. De, der trænger til Tilskud, har faaet det dels ved Gaver fra Menigheden, ved Tombolaer, Basarer og den Slags Ting, dels er det paalignet Hartkornsejerne, eller Kirkerne har faaet et bestemt fastsat Tilskud fra Kommunekassen. Disse Oplysninger viser netop, hvilken Vej vi skal ud, nemlig den, at naar Kirkerne trænger til flere Midler, maa de skaffes ad Frivillighedens Vej. Det er naturligvis den Vej, vi maa ud, at adskille det borgerlige og det kirkelige. Jeg forstaar slet ikke denne Appel til Venstre, som altid har haft saa megen Interesse for det kommunale. Denne Interesse vil Venstre altid beholde, men Venstre har altid holdt paa det borgerlige for sig og det kirkelige for sig. Saaledes maa Udviklingen gaa, indtil vi kan komme til en fornuftig og lempelig Adskillelse af det, som adskilles skal, Stat og Kirke, ikke med Voldsomhed, med ophidsende agitatoriske Fraser omkring i Landet, men ad den jævne Udviklings Vej. Det er det, Venstre har staaet paa, saa længe det har været med til at lovgive om disse Ting, siden 1901. Det kan derfor ikke forbavse nogen, som har fulgt denne Udvikling, at vi vil blive staaende paa dette Standpunkt. De Ændringsforslag, som

her er stillede fra Venstres Side, hænger sammen med, at vi gik med til, at der skulde være et kommunalt Medlem, som skulde være Bisidder i Kirkebestyrelsen, naar der skulde lignedes, men det var noget, vi gik med til, fordi vi var nødte til det, hvis vi overhovedet vilde have Lovforslaget gennemført. Det var noget, vi gik med til uvilligt, vi har aldrig ønsket det, og vi ønsker det stadig ikke, men netop for at faa Loven gennemført mente vi at maatte fastholde det, som var foreslaaet af Landstinget.

Ændringsforslagene under Nr. 7 og 8, som er stillede af Venstre, er stillede blot for at bringe større Klarhed mellem 1ste og 2det Stykke i § 4. Der er et andet Ændringsforslag, nemlig under Nr. 4, som er stillet af Venstre med Tilslutning af det ærede Medlem fra Ærø (Sporon-Fiedler), nemlig om, at Filialkirker, der ikke har Menighedsraad, ogsaa kan faa en Kirkebestyrelse, hvad vi mener er rimeligt. Jeg forstaar i øvrigt ikke, hvorledes Flertallet tænker sig Hovedændringsforslaget under Nr. 1 gennemført paa de Steder, hvor der er en Distriktskirke, som har Medlemmer fra forskellige Kommuner, men det ordner sig vel i Tidens Løb.

Det er, som det ogsaa bliver bemærket i Betænkningen, et principielt Standpunkt, som Venstre indtager og heller ikke agter at fravige. Det er naturligvis meget svært i et Øjeblik som dette, da man har lutter Præster overfor sig, at tage dette Standpunkt. Men den lutherske Statskirkes Præster har aldrig udmærket sig ved særlige politiske Evner, og naar de skulde deltage i det politiske, har det altid været med stærkt Tilhæng til det borgerlige og statslige efter den store Lærefader, der var et Geni paa det religiøse Omraade, men paa det politiske gik i det borgerliges, statsliges Ledebaand. Han havde ikke de Evner, man finder i andre Kirkesamfund, hvor Præsterne har været store Diplomater. Det har den lutherske Statskirkes Præster ikke været. Derfor har det store præstelige Førerskab, som staar imod os i dette Tilfælde, ikke imponeret mig.

Sporon-Fiedler: Der er for mig som den sidste Ordfører ikke Anledning til at komme ind paa Lovforslaget i dets Helhed. Jeg skal kun knytte enkelte Bemærkninger til de Ændringsforslag, jeg har stillet.

Det forekommer mig vedvarende, at det er ganske upassende, at det kommu-